

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

27. februar 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 44/2001 — artikel 27, stk. 2 — litispændens — artikel 24 — udvidelse af kompetence — kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, fastslås på grundlag af parternes fremmøde uden indsigelse eller ved en afgørelse, der er endelig«

I sag C-1/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af cour de cassation (Frankrig) ved afgørelse af 19. december 2012, indgået til Domstolen den 2. januar 2013, i sagen:

Cartier parfums – lunettes SAS,

Axa Corporate Solutions assurances SA

mod

Ziegler France SA,

Montgomery Transports SARL,

Inko Trade s. r. o.,

Jaroslav Matěja,

Groupama Transport,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (refererende dommer) og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* Processprog: fransk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Cartier parfums – lunettes SAS ved avocats A.-F. Roger og A. Sevaux
- den franske regering ved D. Colas og B. Beaupère-Manokha, som befuldmægtigede
- den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget
- den schweiziske regering ved M. Jametti, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved S. Lejeune og A.-M. Rouchaud-Joët, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 27, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).
- 2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem Cartier parfums – lunettes SAS (herefter »Cartier«) og Axa Corporate Solutions assurances SA (herefter »Axa assurances«) på den ene side og selskaberne Ziegler France SA (herefter »Ziegler France«), Montgomery Transports SARL (herefter »Montgomery Transports«), Inko Trade s. r. o. (herefter »Inko Trade«), Jaroslav Matěja og Groupama Transport på den anden side vedrørende erstatning for skade, som Cartier og Axa assurances har lidt som følge af tyveri af gods under en international transport ad vej.

Retsforskrifter

Forordning nr. 44/2001

- 3 I anden betragtning til forordning nr. 44/2001 anføres, at »[v]isse forskelle mellem de nationale regler for retternes kompetence og for anerkendelse af retsafgørelser virker hæmmende for det indre markeds funktion. Det er tvingende nødvendigt at vedtage bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og forenkle formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af denne forordning«.
- 4 15. betragtning til denne forordning er affattet således:

»Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater. Der bør være en klar, effektiv mekanisme til at afgøre tilfælde af litispændens og indbyrdes sammenhængende krav og til at afhjælpe problemer som følge af forskellene mellem de enkelte medlemsstaters lovgivning med hensyn til, på hvilket tidspunkt en sag anses for anlagt. Med henblik på anvendelsen af denne forordning bør dette tidspunkt defineres selvstændigt.«

- 5 Forordningens artikel 24, som findes i afdeling 7 med overskriften »Aftaler om værneting« i forordningens kapitel II vedrørende kompetence, bestemmer:

»For så vidt en ret i en medlemsstat ikke allerede er kompetent i medfør af andre bestemmelser i denne forordning, bliver den kompetent, når sagsøgte giver møde for den. Denne regel finder ikke anvendelse, såfremt sagsøgte giver møde for at bestride rettens kompetence, eller såfremt en anden ret i medfør af artikel 22 er enekompetent.«

- 6 Forordningens artikel 25, som er indeholdt i kapitel II's afdeling 8 med overskriften »Prøvelse af kompetencen og af sagens antagelse til påkendelse«, har følgende ordlyd:

»En ret i en medlemsstat, for hvilken der som det væsentligste indbringes en retstvist, der i medfør af artikel 22 henhører under en i en anden medlemsstat beliggende rets enekompetence, skal på embeds vegne erklære sig inkompetent.«

- 7 Artikel 27 i forordning nr. 44/2001, som findes i kapitel II, afdeling 9, under overskriften »Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav«, bestemmer:

»1. Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået.

2. Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.«

Bruxelleskonventionen

- 8 Forordning nr. 44/2001 har i forholdet mellem medlemsstaterne erstattet konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1972 L 299, s. 32), som ændret ved efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention (herefter »Bruxelleskonventionen«). Denne konventions artikel 18, som fandtes i afdeling 6 med overskriften »Aftaler om kompetence«, havde følgende ordlyd:

»For så vidt retten i en kontraherende stat ikke allerede er kompetent i medfør af andre bestemmelser i denne konvention, bliver den kompetent, når sagsøgte giver møde for den. Denne regel finder ikke anvendelse, såfremt sagsøgte kun giver møde for at bestride rettens kompetence, eller såfremt en anden ret i medfør af artikel 16 er enekompetent.«

- 9 Bruxelleskonventionens artikel 21 i sin oprindelige affattelse, som fandtes i afdeling 8 heri med overskriften »Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav«, var affattet således:

»Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige kontraherende stater, skal enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne erklære sig inkompetent til fordel for denne ret.

Den ret, som herefter skulle erklære sig inkompetent, kan udsætte afgørelsen, såfremt den anden rets kompetence bestrides.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 10 Cartier havde overladt Ziegler France transport ad vej af kosmetiske produkter mellem Genas (Frankrig) og Wickford (Det Forenede Kongerige). Ziegler France havde givet transporten af disse varer i underentreprise til Montgomery Transports, som igen havde givet ydelsen i underentreprise til Inko Trade, som lod sig erstatte af Jaroslav Matěja.
- 11 Jaroslav Matěja afhentede varerne i selskabet Saflogs lager i Genas den 25. september 2007. Natten mellem den 26. og 27. september 2007 kl. 00.30 standsede chaufføren i overensstemmelse med gældende bestemmelser om køre- og hviletid på en rastepuds i Det Forenede Kongerige for at hvile sig. Den følgende morgen konstaterede han, at en del af varerne var blevet stjålet. Skaden blev opgjort af Cartiers forsikringselskab, Axa assurances, til 145 176,08 EUR. Axa assurances udbetalte en erstatning til Cartier på 144 176,08 EUR.
- 12 Den 24. september 2008 anlagde Cartier og Axa assurances sag ved tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing (Frankrig) om solidarisk ansvar mod Ziegler France, Montgomery Transports, Inko Trade og Jaroslav Matěja med påstand om, at disse skulle betale erstatning på 145 176,08 EUR.
- 13 Efterfølgende blev der ved samme ret indbragt en række sager om opfyldelse af forpligtelser anlagt af transportørerne, og hvori deres respektive forsikringselskaber intervererede.
- 14 Tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing besluttede at forene alle disse sager.
- 15 Under retsmødet den 28. oktober 2010 gjorde Ziegler France en indsigelse om litispændens gældende i henhold til artikel 27 i forordning nr. 44/2001 med den begrundelse, at selskabet allerede havde indbragt sagen i Det Forenede Kongerige for High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (London Mercantile Court), ved stævning af 16. september 2008. Som det fremgår af sagens akter for Domstolen havde Ziegler France indleveret en »claim form« til retten i Det Forenede Kongerige med krav mod Cartier, selskabet Saflog og det engelske selskab Wright Kerr Tyson Ltd med henblik på at få vurderet det ansvar, der måtte være pådraget, og størrelsen af den eventuelle skade, som Cartier havde lidt som følge af det omhandlede tyveri.
- 16 Cartier og Axa assurances har anført, at denne indsigelse ikke skal antages til realitetsbehandling, da den ikke er blevet gjort gældende ved indledningen af sagens behandling. Ziegler France havde således før retsmødet ved tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing indgivet skriftlige bemærkninger vedrørende sagens realitet, skønt det følger af artikel 74 i den franske lov om civil retspleje, at formalitetsindsigelser skal gøres gældende før indlevering af noget svarskrift om sagens realitet, idet de ellers skal afvises.
- 17 Cartier og Axa assurances har ligeledes gjort gældende, at ud over at skulle afvises, var indsigelsen om litispændens endvidere grundløs, for så vidt som kompetencen for High Court of Justice, som sagen først var anlagt ved, ikke var blevet fastslået i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 27 i forordning nr. 44/2001, og idet de to sager hverken havde samme genstand eller samme parter.
- 18 Ved dom af 6. januar 2011 gav tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing Ziegler France medhold i indsigelsen om litispændens særligt med den begrundelse, at artikel 871 i den franske lov om civil retspleje tillader, at formalitetsindsigelser indgives mundtligt.
- 19 Tribunal de commerce fastslog i denne forbindelse, at sagen for High Court of Justice var blevet indbragt først, og at denne rets kompetence ikke var blevet anfægtet. Hvad angår sagen mellem Cartier og Axa assurances på den ene side og Ziegler France på den anden side erklærede retten sig følgelig inkompetent til fordel for retten i Det Forenede Kongerige i henhold til artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 44/2001. Hvad angår de øvrige parter besluttede tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing at udsætte sagen og afvente afgørelsen fra High Court of Justice.

- 20 Cour d'appel de Douai (Frankrig) stadfæstede ved dom af 14. april 2011 dommen afsagt af tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing, idet den bl.a. fastslog, at betingelserne for litispendens var opfyldt i sagen mellem Cartier og Axa assurances på den ene side og Ziegler France på den anden side, og at nævnte ret med rette havde erklæret sig inkompetent til fordel for High Court of Justice. Cour d'appel de Douai fastslog således, at det uden nogen tvivl fremgik af stævningen ved retten i Det Forenede Kongerige, som var indgivet før sagen blev anlagt i Frankrig, at det drejede sig om samme transport foretaget med afgang fra selskabet Saflogs lager for Cartiers regning, og at selv om der alene var delvis sammenfald mellem parterne ved de to instanser, var det ubestrideligt, at spørgsmålet om Ziegler Frances ansvar, som blev rejst ved High Court of Justice, ville have betydning for Montgomery Transports, Inko Trade, Jaroslav Matěja og Groupama Transport.
- 21 Cartier og Axa assurances har appelleret denne dom til den forelæggende ret. Disse parter har særligt gjort gældende, at cour d'appel de Douai har tilsidesat betydningen og rækkevidden af artikel 27 i forordning nr. 44/2001 ved at fastslå, at High Court of Justices kompetence var blevet »fastslået« i denne bestemmelses forstand, idet denne kompetence ikke var blevet anfægtet. Ifølge disse selskaber kan kompetencen for den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, alene fastslås ved en afgørelse fra denne ret, som udtrykkeligt afviser dennes inkompetence eller ved udtømmelse af de appelmuligheder, der måtte foreligge mod rettens afgørelse om kompetencen.
- 22 Som det fremgår af sagsakterne i den nationale sag, er den forelæggende ret af den opfattelse, at det ikke er anfægtet, at sagen først er blevet anlagt ved retten i Det Forenede Kongerige, og at betingelserne vedrørende parternes identitet og sagernes genstand er opfyldt i det foreliggende tilfælde. Da der ikke desto mindre er divergerende opfattelser i den franske juridiske litteratur, er den forelæggende ret imidlertid i tvivl om rækkevidden af formuleringen »det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent« i artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 44/2001.
- 23 Under disse omstændigheder har cour de cassation besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal artikel 27, stk. 2, i [forordning nr. 44/2001] fortolkes således, at kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, skal anses for fastslået, når parterne ikke har gjort gældende, at denne ret er inkompetent, eller når denne ret har erklæret sig kompetent ved en endelig afgørelse uanset af hvilken grund, herunder at klagemulighederne er udtømt?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 24 Det skal indledningsvis præciseres, at på trods af den omstændighed, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et tilfælde af litispendens i henhold til artikel 27, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, er blevet drøftet i forbindelse med tvisten i hovedsagen ved de retter, der har truffet afgørelse om realiteten, og ved appelretten, har den forelæggende ret over for Domstolen alene rejst spørgsmålet om rækkevidden af denne forordnings artikel 27, stk. 2.
- 25 I den forbindelse bemærkes, at det ifølge fast retspraksis alene tilkommer den nationale ret, for hvilken tvisten i hovedsagen er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, som skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen (dom af 17.10.2013, sag C-184/12, Unamar, ECLI:EU:C:2013:663, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

- 26 Det bemærkes i øvrigt, at det ikke fremgår af sagen for Domstolen, at hovedsagen falder ind under et af de tilfælde af enekompetence, som er fastsat i artikel 22 i forordning nr. 44/2001. Det er følgelig uforholdsmæssigt at tage stilling til det tilfælde, hvor den ret, ved hvilken sagen sidst er anlagt, er enekompetent (jf. i denne retning dom af 27.6.1991, sag C-351/89, *Overseas Union Insurance m.fl.*, Sml. I, s. 3317, præmis 20).
- 27 Det skal således bemærkes, at den forelæggende ret med sit spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at det, for at kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, er fastslået i denne bestemmelses forstand, er tilstrækkeligt, at ingen parter har påberåbt sig rettens inkompetence, eller om det er nødvendigt, at denne ret implicit eller eksplicit har anerkendt sin kompetence ved en afgørelse, som er blevet endelig.
- 28 Det fremgår i denne forbindelse af de forhold, som er fremlagt for Domstolen, at i hovedsagen har den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, ikke på embeds vegne erklæret sig inkompetent, og at Cartier har givet møde for denne ret for at anfægte Ziegler Frances påstande vedrørende sagens realitet uden at anfægte rettens kompetence.
- 29 For at besvare spørgsmålet skal det først bemærkes, at det følger af artikel 27, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, at i tilfælde af litispændens for retter i forskellige medlemsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået.
- 30 Det følger i øvrigt af bestemmelsens stk. 2, at når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.
- 31 Det bemærkes herefter, at som den franske regering og Europa-Kommissionen med rette har bemærket, præciseres det ikke i forordning nr. 44/2001, under hvilke omstændigheder kompetencen for den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, skal betragtes som »fastslået« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordningens artikel 27.
- 32 Ifølge Domstolens faste praksis skal bestemmelserne i forordningen fortolkes selvstændigt ud fra dens mål og opbygning (jf. dom af 15.11.2012, sag C-456/11, *Gothaer Allgemeine Versicherung m.fl.*, ECLI:EU:C:2012:719, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 For at besvare det forelagte spørgsmål skal der således tages hensyn til forordning nr. 44/2001's generelle opbygning og formål.
- 34 Hvad for det første angår forordning nr. 44/2001's generelle opbygning bemærkes, at forordningens artikel 24, første punktum, indeholder en kompetenceregulering, som er baseret på sagsøgtets fremmøde, for alle tvister, hvor kompetencen hos den ret, for hvilken sagen er indbragt, ikke følger af andre bestemmelser i denne forordning. Denne bestemmelse finder også anvendelse, når en sag er blevet indbragt for retten i strid med forordningens bestemmelser, og indebærer, at sagsøgtets fremmøde kan anses for en stiltiende accept af, at den ret, for hvilken sagen er indbragt, har kompetence, og dermed som en udvidelse af dennes kompetence (dom af 20.5.2010, sag C-111/09, *ČPP Vienna Insurance Group*, Sml. I, s. 4545, præmis 21).
- 35 Artikel 24, andet punktum, i forordning nr. 44/2001 foreskriver undtagelser til denne generelle regel. I henhold til denne bestemmelse foreligger der ikke en stiltiende udvidelse af kompetencen hos den ret, for hvilken sagen er indbragt, såfremt sagsøgte fremsætter en indsigelse om, at retten er inkompetent, og således giver udtryk for sin modvilje mod at acceptere denne rets kompetence, eller såfremt der er tale om tvister, for hvilke nævnte forordnings artikel 22 fastsætter regler om enekompetence (dommen i sagen *ČPP Vienna Insurance Group*, præmis 22).

- 36 Domstolen har allerede fastslået, at det fremgår af formålet med artikel 18 i Bruxelleskonventionen – en bestemmelse, der i det væsentlige er identisk med artikel 24 i forordning nr. 44/2001 – at såfremt indsigelsen mod kompetencen ikke rejses forud for enhver realitetsindsigelse, kan den i hvert fald ikke fremføres efter tidspunktet for den stillingtagen, der efter national procesret anses for det første forsvar, der fremføres for den ret, som sagen er indbragt for (dom af 24.6.1981, sag 150/80, Elefanten Schuh, Sml. s. 1671, præmis 16, og af 13.6.2013, sag C-144/12, Goldbet Sportwetten, ECLI:EU:C:2013:393, præmis 37).
- 37 Det er endvidere blevet fastslået, at artikel 18 i Bruxelleskonventionen ligeledes finder anvendelse, i tilfælde af at sagsøgte nedlægger påstand om såvel rettens kompetence som om sagens realitet. Imidlertid kan anfægtelsen af kompetencen kun have den virkning, som artikel 18 tillægger den, hvis sagsøgeren og den ret, for hvilken sagen verserer, sættes i stand til fra begyndelsen af sagsøgtets forsvar at forstå, at denne har til hensigt at modsætte sig kompetencen (jf. i denne retning Elefanten Schuh-dommen, præmis 14 og 15).
- 38 Det følger heraf, at den ordning, der blev indført med forordning nr. 44/2001, som det følger af dennes artikel 24 og 27, blev indført for at undgå en forlængelse af udsættelsen af sagen ved den ret, ved hvilken sagen var anlagt sidst, når kompetencen for den ret, ved hvilken sagen var anlagt først, som det er bemærket i denne doms præmis 36, i realiteten ikke længere kunne anfægtes.
- 39 En sådan risiko foreligger imidlertid ikke, når den ret, ved hvilken sagen er anlagt først, som det er tilfældet i hovedsagen, ikke på embeds vegne har erklæret sig inkompetent, og når ingen af parterne har anfægtet rettens kompetence før eller frem til tidspunktet for den stillingtagen, der efter national procesret anses for det første forsvar.
- 40 Hvad for det andet angår selve formålet med forordning nr. 44/2001 bemærkes, at et af formålene med denne forordning, som det fremgår af 15. betragtning hertil, er at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser, når flere retter er kompetente til at bedømme samme tvist. Det er med henblik herpå, at EU-lovgiver har villet iværksætte en klar, effektiv mekanisme til at afgøre tilfælde af litispændens. Det følger heraf, at for at nå disse mål, skal artikel 27 i forordning nr. 44/2001 være genstand for en vid fortolkning (dommen i sagen Overseas Union Insurance m.fl., præmis 16).
- 41 Det skal imidlertid bemærkes, at en fortolkning af den pågældende forordnings artikel 27, stk. 2, hvorefter det, for at kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, er fastslået i denne bestemmelses forstand, er nødvendigt, at denne ret implicit eller eksplicit har anerkendt sin kompetence ved en afgørelse, som er blevet endelig, hvorved risikoen for parallelle sager forøges, ville fratage forordningens bestemmelser enhver effektivitet med henblik på at løse tilfælde af litispændens.
- 42 Som det i øvrigt fremgår af Jenard-rapporten om Bruxelleskonventionen (EFT 1979 C 59, s. 1) og Domstolens praksis vedrørende denne konventions artikel 21 – en bestemmelse, der svarer til artikel 27 i forordning nr. 44/2001 – er formålet med bestemmelsen om litispændens også at undgå negative kompetencekonflikter. Denne regel blev således indført, for at parterne ikke skal være nødt til at begynde en ny retssag, såfremt den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, skulle erklære sig inkompetent (jf. dommen i sagen Overseas Union Insurance m.fl., præmis 22).
- 43 Når den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, ikke på embeds vegne har erklæret sig inkompetent, og når der ikke er rejst nogen indsigelser mod dennes kompetence, kan den omstændighed, at den ret, ved hvilken sagen sidst er anlagt, erklærer sig inkompetent, ikke medføre en negativ kompetencekonflikt, idet den første rets kompetence ikke længere kan bestrides.
- 44 Det skal følgelig fastslås, at det følger af såvel den generelle opbygning af og formålet med forordning nr. 44/2001, at det, for at kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, er fastslået i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i denne forordnings artikel 27, stk. 2, er tilstrækkeligt, når den

ret, ved hvilken sagen sidst er anlagt, ikke råder over nogen enekompetence i henhold til forordningen, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, ikke på embeds vegne har erklæret sig inkompetent, og at ingen parter har anfægtet rettens kompetence før eller frem til tidspunktet for den stillingtagen, der efter national procesret anses for det første forsvar.

- 45 Henset til alle ovenstående bemærkninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 27, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at med forbehold for tilfælde, hvor den ret, ved hvilken sagen sidst er anlagt, har enekompetence i henhold til denne forordning, skal kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, betragtes som fastslået i denne bestemmelses forstand, når denne ret ikke på embeds vegne har erklæret sig inkompetent, og når ingen af parterne har anfægtet rettens kompetence før eller frem til tidspunktet for den stillingtagen, der efter national procesret anses for det første forsvar vedrørende realiteten indgivet for den pågældende ret.

Sagens omkostninger

- 46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 27, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at med forbehold for tilfælde, hvor den ret, ved hvilken sagen sidst er anlagt, har enekompetence i henhold til denne forordning, skal kompetencen for den ret, ved hvilken en sag først er anlagt, betragtes som fastslået i denne bestemmelses forstand, når denne ret ikke på embeds vegne har erklæret sig inkompetent, og når ingen af parterne har anfægtet rettens kompetence før eller frem til tidspunktet for den stillingtagen, der efter national procesret anses for det første forsvar vedrørende realiteten indgivet for den pågældende ret.

Underskrifter